

Професійний стандарт «Фахівець з публічних закупівель»: практичне застосування замовником на підприємстві, установі, організації

В умовах постійних змін та адаптації сфери публічних закупівель до вимог європейського законодавства надзвичайно актуальним питанням стає професійний ріст фахівців у цій галузі. Одним із важливих етапів у цьому напрямку стало оновлення професійного стандарту «Фахівець з публічних закупівель».

Вперше профстандарт фахівця з публічних закупівель було затверджено наказом Мінсоцполітики від 18.02.2019 № 234. Наступного разу його планували переглядати у лютому 2022 року. Тож наказом «Про затвердження професійного стандарту „Фахівець з публічних закупівель“» від [14.09.2023 № 13580](#) Мінекономрозвитку затвердило оновлений професійний стандарт «Фахівець з публічних закупівель» (далі — профстандарт фахівця).

Як повідомило Мінекономіки, у контексті європейської інтеграції України до Європейського Союзу оновлення профстандарту для фахівців з публічних закупівель є необхідним кроком для його актуалізації до нових реалій та потреб сфери публічних закупівель з урахуванням найкращого міжнародного досвіду.

Новий профстандарт фахівця [введено в дію з 25.09.2023](#).

Фахівець з публічних закупівель: кваліфікаційні вимоги

Ключовими компонентами профстандарту фахівця є:

здійснення закупівельної діяльності, яка базується на принципах прозорості, ефективності, запобігання проявам корупції, розвитку добросовісної конкуренції, розуміння аспектів участі та контролю в закупівлях;

узагальнена назва професії — фахівець у сфері публічних закупівель, типові назви посад:

— провідний (фахівець) спеціаліст з публічних закупівель;

- головний (фахівець) спеціаліст з публічних закупівель;
- менеджер (фахівець) з публічних закупівель.

документами, що підтверджують професійну кваліфікацію, є диплом бакалавра (базовий, середній рівень) чи магістра (провідний, експертний рівень) за галузями знань:

- соціальні та поведінкові науки;
- управління та адміністрування;
- право;
- інформаційні технології;
- електроніка, автоматизація та електронні комунікації;
- соціальна робота;
- сфера обслуговування;
- воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону;
- публічне управління та адміністрування;
- міжнародні відносини

та сертифікати про підвищення кваліфікації.

визначено професійну (професійні) кваліфікацію (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій та визначена градація професійної кваліфікації та її рівень, а саме: базовий, середній, провідний, експертний;

за кожним рівнем професійної кваліфікації визначено коло трудових функцій та компетентностей, які має виконувати особа за посадою;

профстандартом визначено, як відбувається здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток (див. Таблицю нижче).

Таблиця. Кваліфікаційні вимоги фахівця з публічних закупівель

Назва професійної та / або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій
Фахівець базового рівня	Заклади вищої освіти Наявність диплома про вищу освіту першого (бакалаврського) рівня освіти, без вимог до стажу роботи
Фахівець середнього рівня	Заклади вищої освіти Наявність диплома про вищу освіту першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, стаж роботи у сфері публічних закупівель не менше 1 року
Фахівець просунутого рівня	Заклади вищої освіти Наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти, стаж роботи у сфері публічних закупівель не менше ніж 3 роки
Фахівець експертного рівня	Заклади вищої освіти Наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю, стаж роботи у сфері публічних закупівель не менше ніж 5 років

Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затвердженим наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 (далі — Класифікатор професій), **передбачено посаду «Фахівець з публічних закупівель» (код 2419.2)**, яка належить до класифікаційного розділу «Професіонали» (професійне угруповання «Професіонали у сфері маркетингу, ефективності господарської діяльності, раціоналізації виробництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності»).

Додатково редакцією portalу RADNUK.COM.UA розміщено приклади посадових інструкцій фахівця різних рівнів:

[Посадова інструкція фахівця з публічних закупівель. Базовий рівень;](#)

[Посадова інструкція фахівця з публічних закупівель. Середній рівень;](#)

[Посадова інструкція фахівця з публічних закупівель. Експертний рівень;](#)

[Посадова інструкція фахівця з публічних закупівель. Просунутий рівень.](#)

Як замовникам застосовувати новий профстандарт на підприємствах, установах, організаціях

Новий профстандарт впливає на локальні документи замовника. У зв'язку з тим, що назва посади фахівця з публічних закупівель може звучати по-різному (типові назви посад, що наведені вище), приставки «провідний», «головний», «менеджер» до назви професії «фахівець з публічних закупівель» **мають досить важливе значення**, оскільки надалі роботодавець може визначати кваліфікаційний критерій та рівень кваліфікації, враховуючи положення профстандарту.

По-друге, профстандартом встановлені чіткі кваліфікаційні критерії та кваліфікаційні рівні, які впливають на відповідність особи обійманій посаді або кандидата, який має намір обійняти таку посаду.

При цьому Класифікатором професій для посад за розділом «Професіонали» передбачене чотирирівневе кваліфікаційне категорювання (пункт 3.3 Загальних положень Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників): «провідний», «I категорія», «II категорія» і «без категорії». **Тому до посади фахівця з публічних закупівель у штатних розписах можна застосовувати одну з кваліфікаційних категорій.**

Приклад 1. Найменування посади в штатному розписі

Фахівець з публічних закупівель II категорії

або

Фахівець з публічних закупівель

Однак слід підкреслити, що сама посада фахівця з публічних закупівель не передбачена Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Тому доречно Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників увідповіднити до Класифікатора професій та нового профстандарту фахівця та, відповідно, доповнити інформацією про посаду фахівця з публічних закупівель.

Розглянемо приклади застосовування профстандарту роботодавцем.

Приклад 2. Посада фахівця з публічних закупівель II категорії

Наприклад, у замовника до штатного розпису введена посада фахівця з публічних закупівель II категорії.

Аналізуючи професійний стандарт, **фахівець з публічних закупівель — це назва посади, яка відноситься до «професіоналів»**, при цьому від назви посади залежить, який кваліфікаційний критерій та рівень має мати працівник, який обіймає таку посаду.

Так, якщо в штатному розписі назва посади «фахівець з публічних закупівель», то фактично особа, яка обіймає або буде обіймати таку посаду, може бути:

- або фахівцем базового рівня із кваліфікаційними критеріями — наявність диплома про вищу освіту першого (бакалаврського) рівня освіти, без вимог до стажу роботи,
- або фахівцем середнього рівня із кваліфікаційними критеріями — наявність диплома про вищу освіту першого (бакалаврського) рівня освіти, стаж роботи у сфері публічних закупівель 1 рік.

Приклад 3. Провідний (фахівець) спеціаліст з публічних закупівель / головний (фахівець) спеціаліст з публічних закупівель або менеджер (фахівець) з публічних закупівель

Якщо ж у штаті зазначені посади «провідний (фахівець) спеціаліст з публічних закупівель» та «головний (фахівець) спеціаліст з публічних закупівель» або «менеджер (фахівець) з публічних закупівель», то у такому випадку значення має, як буде узгоджуватися приставка «провідний», «головний», «менеджер» з назвою професії «фахівець з публічних закупівель».

Тобто фахівець за посадою із приставкою «головний» або «провідний» має здійснювати координацію та методичне керівництво на певній ділянці одного з напрямів роботи підрозділу або здійснювати керівництво одного з напрямів роботи відповідного підрозділу.

Тому якщо по назві професійної кваліфікації працівник належить до «фахівця просунутого рівня», у працівника, який обіймає таку посаду, **має бути наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти, стаж роботи у сфері публічних закупівель не менше ніж 3 роки.**

Щодо посади «менеджер (фахівець) з публічних закупівель» слід зазначити, що термін «менеджер» походить від англійського слова (іменника) «manager», яке, у свою чергу, утворене від дієслова «to manage» («управляти», «керувати», «завідувати» тощо). Відповідно, іменник «manager» може перекладатись як власне «менеджер» (запозичений іншомовний термін), так і «управитель», «управлінець», «керівник», «керуючий», «завідувач» тощо (традиційні для української мови терміни).

Тобто менеджер — це посада, яка по трудових функціях належить до керівника групи /

підрозділу / департаменту тощо. І якщо аналізувати профстандарт, то менеджер (фахівець) з публічних закупівель по назві професійної кваліфікації належить до фахівця експертного рівня.

Тому працівник, який обіймає таку посаду або претендує на таку посаду, окрім диплома магістра ще повинен мати стаж роботи у сфері публічних закупівель не менше ніж 5 років.

Отже, кожна посада передбачає виконання трудових функцій, визначених як посадові обов'язки. У свою чергу, посадові обов'язки та права передбачаються посадовою інструкцією. Тому залежно від рівня кваліфікації та критеріїв замовнику потрібно врахувати в посадових інструкціях опис трудових функцій, які визначені профстандартом.

Наявність у профстандарті назв різних посад дає змогу замовнику, враховуючи його потреби та кількість закупівель, яка останнім проводиться, ввести до штатного розпису або посаду, за якою працівник буде відповідальним за організацію та здійснення публічних закупівель у такого замовника, або окрему групу чи відділ, або департамент із відповідними посадами, за якими будуть виконуватися трудові функції, враховуючи їх кваліфікаційні критерії та рівні на обійманій посаді.

Якщо при прийнятті на роботу штатним розписом за вакантною посадою фахівця з публічних закупівель передбачено цю посаду з нижчою категорією, а відповідно і посадовим окладом нижчим від того, на який претендує працівник відповідно до його освіти і стажу роботи за посадою, роботодавець вносить відповідні зміни в штатний розпис установи.

При цьому слід зауважити, що навіть не у всіх галузевих типових штатних нормативах передбачена посада фахівця з публічних закупівель.

Тому роботодавцям простіше покласти обов'язки уповноваженої особи на когось із працівників, які будуть «тягнути» основну роботу та роботу закупівельника, та виплачувати їм грошову винагороду за додаткове навантаження, аніж докласти зусиль та ввести до штатного розпису посаду фахівця з публічних закупівель з оплатою відповідно до повного посадового окладу.

[Читайте також «Чотири рівні кваліфікації фахівців з публічних закупівель: огляд згідно з оновленим професійним стандартом закупівельників».](#)

Якщо працівник вже обіймає посаду фахівця з публічних закупівель, чи має він відповідати новим

кваліфікаційним критеріям? Чи потрібно замовнику увідповіднити посадові інструкції до вимог профстандарту?

У такому випадку роботодавцю (замовнику) потрібно проаналізувати відповідність посад, які наявні у штатному розписі, кваліфікаційних вимог, які визначені у посадових інструкціях, вимогам нового стандарту, враховуючи назву посади та кваліфікаційні критерії конкретних працівників, які обіймають такі посади.

Якщо в замовника в посадовій інструкції фахівця з публічних закупівель передбачені обов'язки, які збігаються або схожі з описом трудових функцій фахівця відповідного рівня, і у замовника немає потреби у фахівці вищого кваліфікаційного рівня, то в такому випадку замовнику нічого змінювати не потрібно.

Наприклад, у замовника введена посада фахівця з публічних закупівель, рівень кваліфікації — базовий. Отже, у посадовій інструкції трудові функції за обійманою посадою мають бути визначені так: планування; організація процесу закупівель / участь у закупівлях; договірна робота; аналіз закупівельної діяльності; вирішення конфліктів та спорів.

У разі невідповідності кваліфікаційних критеріїв профстандарту замовнику потрібно увідповіднити такі вимоги до профстандарту шляхом затвердження та введення в дію нової редакції посадової інструкції.

У трудовому законодавстві цей процес називається зміною істотних умов праці, що передбачає повідомлення працівника про такі зміни, та у разі, якщо працівник не відповідає обійманій посаді, звільнити або перевести його на іншу посаду. Але і в такій ситуації є кілька варіантів її вирішення.

Приклад 4. Провідний фахівець із публічних закупівель не має відповідного стажу

Наприклад, маємо назву посади «провідний фахівець із публічних закупівель». Якщо працівник не має відповідного стажу, роботодавцю слід вивчити обсяг трудових функцій, визначених у профстандарті, та у разі, якщо у замовника відсутня потреба у штатній одиниці із функціями «фахівець просунутого рівня», можна ввести до штатного розпису посаду «фахівець з публічних закупівель» та встановити вимоги до посади як до фахівця базового або середнього рівня.

Або можна ввести іншу посаду, враховуючи кваліфікацію та освіту конкретного працівника, та покласти виконання функцій з організації та проведення закупівель на

такого працівника.

Тому рекомендуємо посадові інструкції увідповіднити до положень професійного стандарту, враховуючи потребу замовника, кваліфікаційний рівень працівника та коло трудових функцій, які має виконувати (чи потрібно, щоб виконував) працівник.

Фахівець з публічних закупівель: тарифний розряд

Як визначити тарифний розряд працівнику за посадою «фахівець з публічних закупівель» або як вплине затверджений профстандарт на заробітну плату закупівельників у бюджетній сфері? Розбираємось далі.

Статтею 8 Закону України «Про оплату праці» передбачено, що умови розміру оплати праці працівників установ та організацій, що фінансуються з бюджету, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Так, [постановою Кабміну від 30.08.2002 № 1298](#) затверджено умови оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери. На виконання цієї постанови бюджетні установи (замовники) розробляють та затверджують конкретні умови оплати праці та розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників відповідно до Єдиної тарифної сітки з урахуванням складності, відповідальності та специфіки їх роботи.

Із аналізу затверджених Кабміном [схем тарифних розрядів посад \(професій\) професіоналів, фахівців, керівників інших структурних підрозділів і технічних службовців, загальних для всіх бюджетних установ, закладів та організацій](#), видно, що для працівників, віднесених до категорії «професіонали» або «фахівці», слід застосовувати діапазон тарифних розрядів від 7 до 12 залежно від виду бюджетної установи, сфери її діяльності та кваліфікаційної категорії конкретного працівника.

У грошовому виразі посадовий оклад фахівця з публічних закупівель коливається в діапазоні орієнтовано від 4500 до 6500 гривень. Враховуючи розмір мінімальної заробітної плати 6700 грн, видно, що є грошовий розрив між посадовими окладами фахівця з публічних закупівель і мінімальною заробітною платою.

Відповідно, роботодавець проводить доплату до рівня мінімальної заробітної плати, і всі фахівці з публічних закупівель отримують однакову заробітну плату (результат славнозвісної «зрівнялівки»).

Слід зауважити, що схожа ситуація з розмірами посадових окладів фахівців з публічних закупівель майже у всіх бюджетних сферах.

Трохи «врятувати» таку ситуацію з оплатою праці закупівельників можна шляхом встановлення в межах фонду оплати праці доплат, надбавок, премій залежно від

складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника, результатів його праці.

Невтішна картина з оплатою праці закупівельників і в ситуаціях, коли на когось з-поміж працівників установи покладають додаткові обов'язки уповноваженої особи з публічних закупівель із встановленням доплати, розмір якої на нормативному рівні не визначено.

Формулювання «з відповідною доплатою згідно із законодавством», що наведене у [пункті 1 частини 1 статті 11 Закону України «Про публічні закупівлі»](#), не встановлює для уповноважених осіб конкретного виду доплати (виплати). Тому тут можна говорити про надання їй певної грошової винагороди у вигляді будь-якої виплати (надбавки, доплати, премії тощо) у розмірах, визначених локальними актами роботодавця.

Тому, як показує практика, роботодавці використовують галузеву працеоплатну нормативку, зокрема встановлюються дозволені галузеві стимулюючі виплати у вигляді доплат, надбавок та премій, що виплачуються в межах затвердженого фонду оплати праці.

Тому на питання, чи вплине затверджений профстандарт на заробітну плату працівників, які обіймають посаду фахівця з публічних закупівель або головного чи провідного фахівця з публічних закупівель, відповідь — не вплине, бо профстандарт встановлює вимоги до посади та особи, яка має обіймати таку посаду, та не передбачає і не має передбачати вимоги до оплати праці на цих посадах.

Тому заробітна плата по посадах визначається відповідно до внутрішніх документів роботодавця (замовника) та інших галузевих норм щодо оплати праці.

Як працівнику за посадою фахівець з публічних закупівель підвищити свою кваліфікаційну категорію на вищу?

Відповідно до пункту 10 Загальних положень Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників кваліфікаційні категорії підвищуються насамперед тим працівникам, які успішно виконують посадові завдання та обов'язки, творчо і сумлінно ставляться до службових доручень і вимог посадових інструкцій.

Присвоєння і підвищення кваліфікаційних категорій працівникам здійснюють комісії з проведення кваліфікаційної атестації (атестаційні комісії), які утворюються на підприємствах, установах, організаціях.

Атестація фахівців з публічних закупівель має проводитись відповідно до нормативних вимог залежно від сфери діяльності роботодавця та локальних положень про атестацію, які діють на підприємствах, установах, організаціях.

При цьому рішення атестаційної комісії має рекомендаційний характер, оскільки

повноваження з присвоєння кваліфікаційної категорії працівнику належить до виключної компетенції роботодавця.

Підвищення кваліфікації, як правило, має бути не рідше ніж один раз на три роки. Тож, запрошуємо на навчання від Академії Радник **«Фахівець з публічних закупівель: 5-денний інтенсивний практичний курс»**, буде корисно!

Отже, якщо фахівець з публічних закупівель успішно виконує посадові обов'язки, творчо і сумлінно ставиться до службових доручень і вимог посадової інструкції, атестаційна комісія установи може своїм рішенням рекомендувати підвищити йому рівень кваліфікації (кваліфікаційну категорію).

Роботодавець вносить зміни до штатного розпису та вводить посаду, наприклад провідного фахівця з публічних закупівель, **що передбачає встановлення вищого тарифного розряду.** Далі за заявою працівника його переводять на цю посаду.

За потреби скористайтесь [прикладом наказу про переведення фахівця з публічних закупівель.](#)

Висновки

Оновленим профстандартом залишено без змін назву професії та код підкласу (групи) професії згідно з Класифікатором професій, однак передбачено новели, які визначають:

професійні кваліфікації, їх рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій та документи, що підтверджують професійну кваліфікацію особи;

вимоги щодо здобуття професійної кваліфікації та професійного розвитку;

трудові функції, враховуючи рівень знань та компетентності.

Безперечно, оновлення профстандарту є необхідним кроком на шляху до підвищення якості та ефективності публічних закупівель в Україні.

Враховуючи положення профстандарту, можна зробити висновок, що назва посади прямо пропорційно впливає на кваліфікаційні критерії (вимоги) до такої посади та до претендента, який має намір обійняти таку посаду, наявність відповідних документів, що підтверджує кваліфікацію та відповідний стаж роботи, обсяг трудових функцій залежно від рівня професійної кваліфікації.

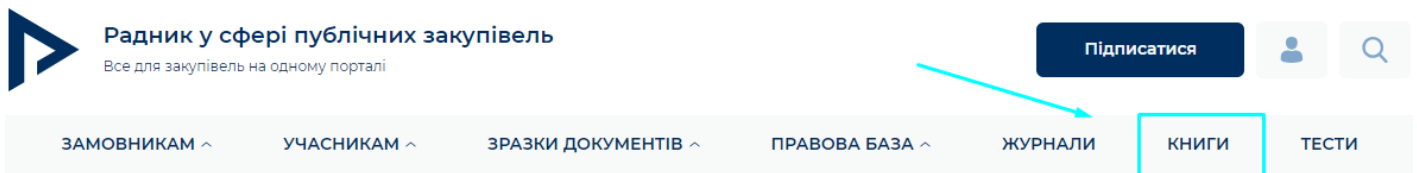
Враховуючи шалене навантаження на сферу публічних закупівель, персональну відповідальність за виконання цієї роботи, розміри штрафів, які накладаються на

закупівельників за порушення закупівельного законодавства, які не співрозмірні з їх оплатою праці, необхідно на нормативному рівні передбачити чітку систему справедливої оплати праці для фахівців з публічних закупівель.

З метою забезпечення справедливої оплати праці для закупівельників Кабмін має чітко унормувати питання їх оплати праці, зокрема доречно встановити окремий вид доплати (надбавки) за виконання уповноваженою особою функцій з публічних закупівель, визначити чіткий порядок та розмір її виплати та / або на нормативному рівні передбачити для фахівців з публічних закупівель посади на рівні не нижче керівників структурних підрозділів або заступників керівника замовника.

Більше про роботу фахівця з публічних закупівель ви знайдете в електронній книзі [«Уповноважена особа/Фахівець з публічних закупівель»](#):

НОВИНИ | СТАТТІ | ІНСТРУМЕНТИ | КОНСУЛЬТАЦІЇ | НАВЧАННЯ | ТЕНДЕРНИЙ СУПРОВІД | [Приняті змін](#) | [ВІДЕО](#)

Головна — Книги

Уповноважена особа/Фахівець з публічних закупівель

👁️ 15379 19 Грудня 2023

З 01.01.2022 здійснювати закупівлі мають законодавче право виключно уповноважені особи. Щоб унормувати, або від нуля створити сталу та безперебійну роботу такої особи замовника варто прочитати та зберегти матеріали що наведені нижче.

Отримайте корисні приклади готових документів з публічних закупівель в зручному для використання форматі та конкретні відповіді на супутні запитання, підготовлені провідними експертами галузі публічних закупівель.

Зміст:

Усе, що потрібно знати про уповноважену особу

- [Усе, що потрібно знати про уповноважену особу, або Організація закупівельної діяльності за новим Законом](#)
- [Усе, що потрібно знати про уповноважену особу, або Організація закупівельної діяльності за новим Законом \(частина II\)](#)
- [Якщо хочете стати УО, не забудьте про відповідальність!](#)
- [Чотири рівні кваліфікації фахівців з публічних закупівель: огляд згідно з оновленим професійним стандартом закупівельників](#)
- [Чи належить уповноважена особа до суб'єкта декларування в розумінні Закону України «Про запобігання корупції»?](#)